

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán előforduló pókok (Arachnida: Araneae) faunisztikai és ökológiai vizsgálata

Hozzáadta: URÁK István

(Kivonat)

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán előforduló pókok (Arachnida: Araneae) faunisztikai és ökológiai vizsgálata

Jelen dolgozatban az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán végzett arachnológiai kutatások eredményei kerülnek bemutatásra. Hogy minél átfogóbb képet kapjunk a terület pókfaunájáról és az itt élő pókok ökológiai szerepéről, tipikus és speciális természetes és mesterséges élőhelyeket egyaránt megvizsgáltunk.

Összesen 234 pókfajt azonosítottunk, amelyek 25 családot képviselnek. Ezek közül 4 faj esetében kiderült, hogy Romániában még nem voltak jelezve (*Halorates distinctus*, *Lepthyphantes insignis*, *Notioscopus sarcinatus*, *Trichoncus hackmani*). Találtunk 7 olyan fajt is, amelyek szerepelnek ugyan az irodalomban korábbi fajlistákon, de előfordulásuk Románia faunájában mindeddig kérdéses volt, mivel hiányoztak a bizonyító példányok a gyűjteményekből (*Meioneta affinis*, *Walckenaeria kochi*, *Clubiona diversa*, *Clubiona stagnatilis*, *Gnaphosa nigerrima*, *Haplodrassus moderatus*, *Zelotes clivicola*).

Megvizsgáltuk, hogy a pókcsaládok hogyan vannak képviselve a mintáinkból meghatározott pókok faj- és egyedszáma szerint és melyik mintavétel területen történik el a pókok a legnagyobb biodiverzitást. Kétfelvetve a havi dinamikát megtudtuk, hogy az Olt vízgyűjtő területének felső szakaszán uralkodó körülmények között, hogyan alakul a pókok faj- és egyedszáma egyik hónapról a másikra, és melyek azok a hónapok, amikor a legnagyobb faj- és egyedszámmal találkozhatunk.

Az adataink ökológiai elemzéséhez kiszámítottuk az abundanciát, a dominanciát, a frekvenciát, az ökológiai affinitást (JACCARD-index) és szimilitást (HORN-index).

(Kivonat)

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán előforduló pókok (Arachnida: Araneae) faunisztikai és ökológiai vizsgálata

Jelen dolgozatban az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán végzett arachnológiai kutatások eredményei kerülnek bemutatásra. Hogy minél átfogóbb képet kapjunk a terület pókfaunájáról és az itt élő pókok ökológiai szerepéről, tipikus és speciális természetes és mesterséges élőhelyeket egyaránt megvizsgáltunk.

Összesen 234 pókfajt azonosítottunk, amelyek 25 családot képviselnek. Ezek közül 4 faj esetében kiderült, hogy Romániában még nem voltak jelezve (*Halorates distinctus*, *Lepthyphantes insignis*, *Notioscopus sarcinatus*, *Trichoncus hackmani*). Találtunk 7 olyan fajt is, amelyek szerepelnek ugyan az irodalomban korábbi fajlistákon, de előfordulásuk Románia faunájában mindeddig kérdéses volt, mivel hiányoztak a bizonyító példányok a gyűjteményekből (*Meioneta affinis*, *Walckenaeria kochi*, *Clubiona diversa*, *Clubiona stagnatilis*, *Gnaphosa nigerrima*, *Haplodrassus moderatus*, *Zelotes clivicola*).

Megvizsgáltuk, hogy a pókcsaládok hogyan vannak képviselve a mintáinkból meghatározott pókok faj- és egyedszáma szerint és melyik mintavétel területen történik el a pókok a legnagyobb biodiverzitást. Kétfelvetve a havi dinamikát megtudtuk, hogy az Olt vízgyűjtő területének felső szakaszán uralkodó körülmények között, hogyan alakul a pókok faj- és egyedszáma egyik hónapról a másikra, és melyek azok a hónapok, amikor a legnagyobb faj- és egyedszámmal találkozhatunk.

Az adataink ökológiai elemzéséhez kiszámítottuk az abundanciát, a dominanciát, a frekvenciát, az ökológiai affinitást (JACCARD-index) és szimilitást (HORN-index).

Bevezetés

Annak ellenére, hogy Erdély számos egyedi geológiai, földrajzi, ökológiai és etnográfiai értékekkel rendelkezik, természet- és tájvédelmi rezervátumokkal és védett területekkel alig találkozunk. Ennek oka az egyes területekre vonatkozó adatok és ismeretek hiánya. Ezért fontos olyan tanulmányok elkészítése, melyek nélkülözhetetlenek megfelelő dokumentációk összeállításához, az egyes területek védelem alá való helyezésének indoklásához és a megfelelő védelmi stratégiák kidolgozásához.

Kutatási munkám témája az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán előforduló pókok faunisztikai és ökológiai vizsgálata. A téma kiválasztásában fontos szerepet játszott az a tény, hogy mindmáig nem jelent meg olyan átfogó dolgozat, amely ennek a területnek a pók faunájával foglalkozott volna. Pedig fontos az ilyen jellegű tudományos dolgozatok publikálása, mivel ezeknek az adatait fel lehet használni természetvédelmi célokra: védelmi stratégiák és a fenntartható fejlődést biztosító tervek kidolgozásához, valamint újabb területek védelem alá való helyezéséhez

szűkséges dokumentációk összeállításához és a védettséggel szemben megindoklásához. Reméljük, hogy dolgozatunk megfelelő kiindulópontot fog jelenteni a jövőben újabb kutatásoknak és felméréseknek.

Anyagok és módszerek

Az Olt forrása 1280 m tengerszint feletti magasságban található, a Nagyhagymás máshíves masszívum (1793 m) és a Sípos kristályos masszívum (1566 m) találkozásánál (UJVÁRI 1972). Teljes hossza a forrástól a Dunába való beáramlásáig 706 km, és körülbelül 130 mellékfolyója van, melyekből 57 a jobb oldalról, 73 a bal oldalról áramlik be. Vízyűjtő medencéje 24.300 km², ami magába foglalja az ország területének egytizedét (PANIGHIANT 1969). Románia hidrográfiai rendszerében az Olt a negyedik helyet foglalja el, a Szeret, a Maros és a Prut után (UJVÁRI 1972).

A domborzati formák jellegzetességei szerint az Olt vízgyűjtő medencéjének három részre osztjuk: felső szakasz (a forrástól Rákostól), középső szakasz (Rákostól Râmnicul Vâlcea-ig) és alsó szakasz (Râmnicul Vâlcea-tól a Dunába való beáramlásáig) (UJVÁRI 1972).

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakasza Románia központi részében foglal helyet. A kötet földrajzi koordináta, 25o keleti hosszúsági és a 46o északi szélességi, amelyek az országot nagyjából nagy egyenlő részre osztják, az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán metszik egymást. Az 13.325 km²-es területen harmonikusan illeszkednek a különböző változatos domborzati formák, a magas hegyek alpesi régiótól a folyók völgyében elterülő mezőig, az 1200 m-es magasságtól (Nagy-Hagymás) a 357 m-es magasságig (Vârâncuștorony). Mindez meghatározza a medence jellegzetes éghajlatát, ami átmenetet képez a másrészt kontinentális és óceáni között (TÁ- VISSI 1977).

Gyűjtőhelyeinket úgy választottuk meg, hogy minden fontosabb élőhely képviselve legyen, nem feledkezve meg a speciális védettekről és az antrópikus környezetről sem.

Mivel a pókok igen változatos élőhelyeket képesek be, a gyűjtési módszerek is nagyon változatosak kell legyenek. A leggyakrabban alkalmazott gyűjtési módszerek: talajcsapdázás, fűhálózás, kopogtatás, talajrostálás. A begyűlt biológiai anyagot végül csomagokban, mintánként felcímkézve, 70o-os etil-alkohol oldatban tároltuk. A különböző ízeltlábú csoportok szétválogatása és meghatározása binokuláris sztereómikroszkóp segítségével történt a laboratóriumban. A fajokat LOCKET & MILLIDGE 1951, LOKSA 1969 és 1972, FUHN & NICULESCU-BURLACU 1985, STERGHIU 1985, HEIMER & NENTWIG 1991, FUHN & GHERASIM 1995 határozókulcsai alapján azonosítottuk.

Sok faj azonosítása genitália-preparátum módszerrel történt. Az ivarszerveket rovarűk segítségével emelték ki és 10-20%-os káliumhidroxid (KOH) oldatba helyezték egy-két napig. Végül 70o-os etil-alkoholban mostuk le és tároltuk rövid átlátszó kapillárisban a megfelelő faj mellé helyezve.

Eredmények

A kutatási munkánkat 1996-ban kezdtük el és azóta is folyamatosan véggezzük. Eddig összesen 4645 pókot gyűjtöttünk be, amelyből 2707 (58,28%) felnőtt, ebből 1658 (35,69%) hím és 1049 (22,58%) nőstény, valamint 1938 (41,72%) ivarretlen.

Megfigyelhető, hogy a felnőtt, ivarretlen pókok körülbelül hímek nagyobb arányban vannak képviselve mint a nőstények (1. ábra). Ez nem króniz teljes körűen, mivel a természetben sokszor éppen a fordítottja figyelhető meg. Főleg a szociális fajok esetében, amelyek kisebb-nagyobb kolóniákat képeznek, a nőstények aránya akár 5-10-szerese is lehet a hímeknek (FOELIX 1996). A mi esetünkben a legtöbbet használt gyűjtési módszer (talajcsapdázás) és a pókok viselkedése közötti kapcsolat magyarázható a kapott arány. A talajcsapdába sokkal nagyobb valószínűséggel esnek bele azok az ízeltlábúak, amelyek aktívabbak, többet mozognak a talaj felszínén. A pókoknál pedig az ivarrettséggel esnek bele azok a hímek sokkal aktívabbak mint a nőstények, mivel ők keresik fel a nőstényeket párosodással és ezért sokkal nagyobb eséllyel esnek bele a talajcsapdába.

1. Ábra. A pókok kor- és nemek szerinti összetétele.
(M = hím, F = nőstény, J = juvenilis, ivarretlen)

Összesen 234 fajt sikerült azonosítani az eddig begyűjtött anyag alapján, amelyek 25 családot képviselnek (1. Táblázat).

A fajszám alapján legjobban képviselt családok a vitorlaspókok (Linyphiidae: 23,50%, 55 faj), a farkaspókok (Lycosidae: 14,53%, 34 faj), az ugrópókok (Salticidae: 9,40%, 22 faj), a vipópók (Gnaphosidae: 8,12%, 19 faj), a keresztespókok (Araneidae: 7,69%, 18 faj), a kallitópók (Clubionidae: 5,56%, 13 faj) és a rüppópók (Theridiidae: 5,13%, 12 faj). Ez a hét család magába foglalja az azonosított fajok 73,93%-át, a fajok maradék 26,07%-a a többi tizenhét családba (Scytodidae, Segestriidae, Nesticidae, Pisauridae, Cybaeidae, Corinnidae, Sparassidae) sorolható be. A hét ezen családok közül egyetlen faj által van képviselve.

Ha a pókok családokba való besorolásánál a fajszám helyett az egyedszámot vesszük alapul, az előzőtől eltérő eredményt kapunk. Ebben az esetben a farkaspókok (Lycosidae: 48,25%, 2241 egyed) dominálnak, mivel ebbe a családba sorolható be a gyűjtött pókok szinte fele. Utána következnek a karolópókok (Thomisidae (8,01%, 372 egyed), a vitorlaspókok (Linyphiidae: 7,62%, 354 egyed) és keresztespókok (Araneidae: 5,77%, 268 egyed), míg a többi család az egyedeknek kevesebb mint 5%-a által van képviselve. Három családot (Cybaeidae, Corinnidae, Sparassidae) egyetlen egyed képvisel (2. Ábra).

Á 2. Ábra. A pókcsaládok százalékos aránya.

Az Ásszesen meghatározott 234 pókfaj kÁzÁl 4 faj eddig nem volt jelezve Romániában: (*Halorates distinctus* (SIMON, 1884), *Lepthyphantes insignis* O.P.-CAMBRIDGE, 1913, *Notioscopus sarcinatus* (O.P.-CAMBRIDGE, 1872) Ás *Trichoncus hackmani* MILLIDGE, 1955. Ezekon kívÁl 7 másik olyan fajt is sikerÁlt azonosítani, amelyek annak ellenÁre, hogy szerepelnek az irodalomban, jelenÁtÁk a Román pókfaunában mindeddig kÁrdÁses volt, mivel hiányoztak a bizonyító pÁldányok. Ezek a kÁvetkezők: *Meioneta affinis* (KULCZYNSKI, 1898), *Walckenaeria kochi* (O.P.-CAMBRIDGE, 1872), *Clubiona diversa* O.P.-CAMBRIDGE, 1862, *Clubiona stagnatilis* KULCZYNSKI, 1897, *Gnaphosa nigerrima* L.KOCH, 1877, *Haplodrassus moderatus* (KULCZYNSKI, 1897), *Zelotes clivicola* (L.KOCH, 1870).

Halorates distinctus (SIMON, 1884), faunára új elem, Ás a gÁnus (nem) is új, ez az első kÁpviselője amit az ország terÁletÁról jeleznek. RÁgebben a fajt a *Collinsia* (O.P.-CAMBRIDGE, 1913) nembe sorolták, de ez MILLIDGE (1977) szerint szinonim a *Halorates* nemmel Ás áthelyezÁk a fajt. Eddig Európa nyugati Ás dÁli rÁszÁból volt ismert, valamint Nagy Britanniából. Viszonylag kÁnnyen felismerhető Ás azonosítható a cimbium jellegzetes alakjáról Ás a lábúszáron található tÁvisről (6. ábra). Ritka faj, amely a nedves Álőhelyeket kedveli (ROBERTS 1987, HEIMER & NENTWIG 1991). NekÁnk egyetlen hím pÁldányt sikerÁlt gyűjtenÁnk az Olt árterÁletÁn, talajcsapdával.

Lepthyphantes insignis O.P.-CAMBRIDGE, 1913, a vitorlápók (Linyphiidae) családjából, a pallidus csoportból, eddig nem jelenik meg egyetlen Román faunalistán sem (WEISS & PETRIOR 1999, WEISS & URÁK 2000), de nemrÁg volt már gyűjtve Romániában tÁbb helyisÁgból is: Máramarosból (FETYKO & MIHAIL 2002), a Retezát-hegysÁgból (FETYKÓ & URÁK 2003) Ás most újabban egy KÁpec melletti szÁnbányából Á kerÁlt elő 2 hím Ás 4 nstÁny (leg. Ján TOMPOS). Eddig Európa kÁzponti Ás nyugati rÁszÁben Ás Nagy Britanniában gyűjtÁttÁk (ROBERTS 1987, HEIMER & NENTWIG 1991). Á

Notioscopus sarcinatus (O.P.-CAMBRIDGE, 1872) vitorlápók (Linyphiidae) egy nagyon ritka faj, amely vÁrÁs listán szerepel tÁbb Észak-, Nyugat- Ás KÁzÁp-Európa-i országában (HARMS et al. 1984). Kedveli a nedves Álőhelyeket, tözegmohás lápok (R LYS et al. 2002, R LYS & DAPKUS 2002). NekÁnk Ásszesen 14 nstÁnyt sikerÁlt gyűjteni a Lassúág- Ás Kerekbikk-lápokban, a Nemere hegysÁgben.

Trichoncus hackmani MILLIDGE, 1955, szintÁn a vitorlápók (Linyphiidae) családjának a kÁpviselője, első jelzÁse Románia faunájában. Európa tÁbb országából is ismert már, mezőgazdasági terÁleteken is előfordul. Nagy Britanniában a dÁli, dÁl-keleti partvidÁken gyűjtÁttÁk száraz levelek kÁzÁtt (ROBERTS 1987). Az általunk gyűjtÁtt kÁt pÁldány, egy hím Ás egy nstÁny, a KÁpec melletti gyÁmÁlcsÁsbn kerÁltek elő.

Meioneta affinis (KULCZYNSKI, 1898), egy másik vitorlápók (Linyphiidae), egy palearktikus faj, amelynek szinonimjai a *Sintula a.*, *M. beata*. Nyár elejÁn ivarÁrett, kÁlÁnbÁz Álőhelyeken fordul elő: lápokban, száraz gyepeken, erdőkben nem ÁrzÁkeny a nedvessÁgre (ROBERTS 1987, HEIMER & NENTWIG 1991). A KÁpec melletti gyÁmÁlcsÁsben gyűjtÁttÁnk egyetlen nstÁnyt, talajcsapdával.

Walckenaeria kochi (O.P.-CAMBRIDGE, 1872) vitorlápók (Linyphiidae), szerepel a romániai faunalistákon (WEISS & PETRIOR, 1999; WEISS & URÁK, 2000) de csak irodalmi adatok alapján kerÁlt fel ezen listákra (FUHN & OLTEAN 1970), mivel abban az időben nem voltak bizonyító pÁldányok a gyűjtemÁnyekben. Azóta sikerÁlt azonosítani a fajt kÁt hasonló Álőhelyről is: a SzenÁtei-lápból (GALLÉ & URÁK 2001) Ás a Nemerei-lópokból (Lassúág Ás Kerekbikk), ahonnan nstÁnyt gyűjtÁttÁnk talajcsapdával. Á

Clubiona diversa O.P.-CAMBRIDGE, 1862, Á *Clubiona stagnatilis* KULCZYNSKI, 1897, kÁt kalitpók (Clubionidae), amelyek szerepelnek az irodalomban (CHYZER & KULCZYNSKI 1897, ROCA 1936, 1937, 1938) de hiányoztak a gyűjtemÁnyekből. Kedvelik a nedves helyeket, lápok, ahol nem túl sűrű Ás nem túl magas a nÁvÁnyzet. Szinte egÁsz Ávben találhatunk ivarÁrett pÁldányokat, márciustól októberig.

A *C. diversa* KÁzÁp-Európából Ás Nagy Britanniában elterjedt, míg a *C. stagnatilis* az egÁsz kontinensen előfordul (ROBERTS 1987, HEIMER & NENTWIG 1991). Mi tavasszal gyűjtÁttÁnk talajcsapdával 1 hím *C. diversa*-t a KÁpec melletti gyÁmÁlcsÁsben Ás 2 hím *C. stagnatilis*-t az Olt árterÁletÁn. Á

Gnaphosa nigerrima L.KOCH, 1877, a kÁvipók (Gnaphosidae) családjának kÁpviselője most van második alkalommal jelezve Romániából. Első alkalommal a SzenÁtei-lápból kerÁlt elő 2 nstÁny (GALLÉ & URÁK, 2001), utána a Lassúági-lápból, a Nemere-hegysÁgból, ahonnan egy hím pÁldányt gyűjtÁttÁnk talajcsapdával. Egy nagyon ritka faj, Ászak- Ás kÁzÁp-európai országok vÁrÁslistáin szerepel, mint szigorúan vÁdett Ás veszÁlyeztetett faj (HARMS et al. 1984). Felnőtt egyedek egÁsz Ávben gyűjthetők, májustól novemberig. A tözegmohás (*Sphagnum* sp.) Ás tÁrpenyíres (*Betula nana*) oligotróf lápok kedveli Preferá (GRIMM 1985, HEIMER & NENTWIG 1991).

Haplodrassus moderatus (KULCZYNSKI, 1897), egy másik ritka kÁpviselője a kovi pókok (Gnaphosidae) családjának, amely szintÁn a nedves Álőhelyeket kedveli, kÁlÁnÁs a tözegmohás oligotróf lápok. Hasonló Álőhelyekről kerÁlt a faj Litvániából Ás Finnországból (R LYS et al. 2002, R LYS & DAPKUS 2002), de előfordul európa tÁbbi Ászaki Ás kÁzponti országában is (HEIMER & NENTWIG, 1991). Kerekbikk-lápban, a Nemere-hegysÁgben egy hím pÁldányt gyűjtÁttÁnk talajcsapdával. Á

Zelotes clivicola (L.KOCH, 1870) a kÁvipók (Gnaphosidae) családjából, nyílt erdőkben, cserjÁsekben Ás lápokban fordul elő 2000 m tengerszint feletti magasságig. Felnőtt egyedeket márciustól októberig találunk. Szinte egÁsz Európában elterjedt, hiányzik Nagy Britanniából (GRIMM 1985, HEIMER & NENTWIG 1991). 14 hím Ás 6 nstÁnyt gyűjtÁttÁnk talajcsapdával a Baróti-hegyekben, fenyőerdőben (*Pinus silvestris* Ás *Pinus nigra*) Ás az erdőirtások helyÁn. Az pókok faj-Ás egyedszám szerinti megoszlása a gyűjtőhelyeken (3. Ábra) szoros ÁsszefÁggÁsben van az egyes

fajok túrókÁ©pessÁ©gÁ©vel. A fajgazdagság Á©s egyedszám változik egyik gyűjtÁ©si helytől a másikig. Csupán kÁ©t esetben haladja meg ez az Á©rtÁ©k a 10%-ot úgy a faj-, mint az egyedszám esetÁ©n. Ez a kÁ©t Á©lőhely az Olt árterÁ¼lete Á©s az erdőirtás. MindkÁ©t esetben várható volt ez az eredmÁ©ny. Az Olt árterÁ¼letÁ©n nagyon változatos, mozaikos Á©lőhelyeket találunk: nyílt vízterÁ¼let, nÁ¼vÁ©nyzet nÁ©lkÁ¼li partsáv, lágyszárú nÁ¼vÁ©nyzet, fás vegetáció keveredik egymással, ami nagyon sok fajnak biztosít kedvező lÁ©tfeltÁ©teleket. A másik esetben a nagy faj- Á©s egyedszám azzal magyarázható, hogy a frissen kivágott erdő helyÁ©n mÁ©g megtalálhatók a tipikus erdőlakó fajok, de ugyanabban az időben megjelennek új fajok, amelyek a szukcesszióknak ebben a korai szakaszában tesztelik ezt az újonnan kialakult Á©lőhelyet.

A tÁ¼bbi gyűjtőhely esetÁ©ben a fajok Á©s egyedek aránya kisebb mint 10%. A legtÁ¼bb esetben 5-10% kÁ¼zÁ¼tt váltakozik, valamint kÁ©t gyűjtőhelyen nem Á©ri el az 5%-ot sem: a tisztáson Á©s a bÁ¼kkÁ¼sben, ahol a gyűjtÁ©seket gyakran megzavarták kÁ¼lÁ¼nbÁ¼ző tÁ©nyezők, de a bÁ¼kk erdőben amúgy sem kedvezőek az Á¼kológiai tÁ©nyezők a pókok számára.

Á

3. Ábra. A pókok megoszlása a gyűjtőhelyeken.

A â€“ Fűzések az Olt árterÁ¼letÁ©n (As. Saponario â€“ Salicetum purpureae);

B â€“ KaszálókÁ©nt használt gyepek (As. Agrostetum stoloniferae);

C â€“ LegelőKÁ©nt használt gyepek (As. Agrostetum stoloniferae);

D â€“ Tisztás a Baróti-hegyekben (As. Festuceto (rubrae) - Agrostietum);

E â€“ Nemkezelt, hagyományos kihasználású vegyes gyÁ¼mÁ¼lcsÁ¼s;Á

F â€“ BÁ¼kkerdő (As. Carpino - Fagetum sylvaticae);

G â€“ Fenyőerdők erdei- Á©s fekete fenyővel (Pinus silvestris Á©s Pinus nigra);

H â€“ TÁ¼lgyesek (As. Querco petraeae - Carpinetum);

I â€“ Erdőirtások;

K â€“ Nemerei lápkomplex (As. Carici rostratae â€“ Sphagnetum, Agrostio - Deschampsietum caespitosae);

L â€“ ÉpÁ¼let.

A pókok havi dinamikájának elemzÁ©se alapján arra a kÁ¼bvetkeztetÁ©sre jutottunk, hogy a legtÁ¼bb faj Á©s egyed májusban, júniusban Á©s júliusban volt begyűjtve. Januárban, februárban Á©s márciusban gyűlt be a legkevesebb pók. A hideg tÁ©li hónapokban a pókok, mint legtÁ¼bb ízeltlábú, hibernálnak. A tÁ©len gyűjtÁ¼tt pókok tÁ¼bbsÁ©ge Á©pÁ¼letekből (Scytodes thoracica (LATREILLE, 1802), Steatoda bipunctata (LINNAEUS, 1758)) vagy fák kÁ©rge alól (Salticus zebraneus (C.L.KOCH, 1837)) kerÁ¼lt be. Tavasszal a faj- Á©s egyedszám nÁ¼vekedni kezd, májusban Á©rve el a maximumot, ami a fajszám esetÁ©n 21,39%, egyedszám esetÁ©n pedig 27,64%. A kÁ¼vetkező hónapokban ez az arány csÁ¼kkenő tendenciát mutat, de júniusban Á©s júliusban mÁ©g elÁ©g magas, 20% kÁ¼rÁ¼li Á©rtÁ©keket mutat.Á Az őszi hónapokban viszont egy erőteljes csÁ¼kkenÁ©s figyelhető meg. (4. Ábra).

Á

4. Ábra.Á A pókok havi dinamikája.

A JACCARD-index segitsÁ©gÁ©vel, a fajok affinitása alapján, Á¼sszehasonlítottuk a gyűjtőhelyeket. A számításokhoz Á©s a dendrogram elkÁ©szítÁ©sÁ©hez a SynTax nevű statisztikaprogramot használtuk.

A dendrogram (5. Ábra) elemzÁ©sÁ©ból kiderÁ¼l, hogy a tanulmányozott Á©lőhelyek milyen affinitási csoportokat alkotnak. Ilyenek az erdőirtás Á©s a gyÁ¼mÁ¼lcsÁ¼s, a kaszáló Á©s a legelő vagy a három erdőtípus (fenyves, bÁ¼kkÁ¼s, tÁ¼lgyes). Az utóbbi kÁ©t csoport, a kÁ©t gyepek Á©s a három erdő esetÁ©n, evidens az affinitás, mivel Á¼kológiai szempontból szinte azonos Á©lőhelyekről van szó. Azonban a gyÁ¼mÁ¼lcsÁ¼s Á©s a erdőirtás látszólag teljesen eltÁ©rnek egymástól, mÁ©gis a kÁ¼zÁ¼s száma elÁ©g nagy. Ha megvizsgáljuk ezeket a kÁ¼zÁ¼s fajokat, azt vesszÁ¼k Á©szre, hogy a tÁ¼bbsÁ©gÁ¼k higrofil, nedves Á©lőhelyeket kedvelő vagy olyan fajok, amelyek a nyílt Á©lőhelyeket kedvelik Á©s elÁ©g jól tűrik a zavarást is. Ez már magyarázza, hogy miÁ©rt kerÁ¼lt ugyanabba az affinitási csoportba az erdőirtás Á©s a gyÁ¼mÁ¼lcsÁ¼s. A lápkban Á©s az Á©pÁ¼letekben gyűjtÁ¼tt pókok

A három affinitási csoport kÁ¼zÁ¼l az első kettő affinitása áll kÁ¼zelebb egymáshoz, ezÁ©rt ők egyÁ¼tt egy nagyobb csoportot alkotnak, amely az Olt árterÁ¼letÁ©vel mutat affinitást, majd mind egyÁ¼tten az erdőkkel mutatnak hasonlóságot. A másik kÁ©t Á©lőhely nagyban kÁ¼lÁ¼nbÁ¼zik az Á¼szes tÁ¼bbitől. Ez várható is volt a lápok esetÁ©ben, de kissÁ© meglepő, hogy a tisztás is ennyire elkÁ¼lÁ¼nÁ¼l a tÁ¼bbi Á©lőhelytől.

Á

5. Ábra. A gyűjtőhelyek szimilaritása a pókok Á¼kológiai affinitása alapján.

(A â€“ Olt Á©rterÁ¼lete, B â€“ kaszáló, C - legelő, D â€“ tisztás E â€“ gyÁ¼mÁ¼lcsÁ¼s, F - bÁ¼kkÁ¼s,

G - fenyves, H â€“ tÁ¼lgyes, I - erdőirtás, K - lápok)

A frekvencia Á©s abundancia nagyon fontos Á¼kológiai indexek, amely az egyes fajok jelenlÁ©tÁ©re Á©s arányára utalnak az egyes próbákban vagy biocÁ¼nózisokban.

Az Olt árter^{1/4}let^{1/4}en a legnagyobb relatív abundanciával rendelkező faj a *Pardosa amentata* (49,55%), legnagyobb ^{1/4}ves átlagfrekvenciájú faj pedig az *Oedothorax retusus* (60,83%). Elemezt^{1/4}k ezen fajok abundancia illetve frekvencia ^{1/4}rt^{1/4}keinek a havi dinamikáját. A *P. amentata* eset^{1/4}ben k^{1/4}vet maximumot kaptunk, egyiket májusban, a másikat augusztusban (6. Ábra). Ebből arra lehet k^{1/4}vetkeztetni, hogy a fajnak k^{1/4}vet nemzed^{1/4}ke van egy ^{1/4}ben.

Á

6. Ábra. A *Pardosa amentata* dinamikája a relatív abundancia alapján.

Az *O. retusus* konstans faj ezen a gyűjtőhelyen, szinte minden csapdában eg^{1/4}sz ^{1/4}ben találtunk felnőtt, ivar^{1/4}rett egyedeket. A legnagyobb frekvencia ^{1/4}rt^{1/4}keket májusban találtuk (80%), a legalacsonyabbakat szeptemberben (20%) (7. ábra).

7. Ábra. Az *Oedothorax retusus* frekvencia^{1/4}rt^{1/4}keinek havi dinamikája az Olt árter^{1/4}let^{1/4}en.

A term^{1/4}szetes gyepeken legnagyobb frekvenciával előforduló faj az *Alopecosa pulverulenta* (Lycosidae), 25% ^{1/4}ves átlag^{1/4}rt^{1/4}kkal ^{1/4}s k^{1/4}vet 50%-os csúccsal májusban ^{1/4}s szeptemberben, ami azt sugallja, hogy k^{1/4}vet generációja van egy ^{1/4} folyamán.

A gy^{1/4}m^{1/4}lcs^{1/4}sb^{1/4}ben eudomináns faj az *Aulonia albimana*. A legnagyobb abundancia ^{1/4}rt^{1/4}ket júniusban ^{1/4}rt^{1/4}te el (28,81%), az őszi hónapokban, szeptemberben ^{1/4}s októberben nem gyűjt^{1/4}tt^{1/4}nk egyetlen p^{1/4}ldányt sem. A legnagyobb frekvenciával előforduló faj az *Alopecosa pulverulenta* volt, 30%-os ^{1/4}vi átlagfrekvenciával, valamint egy jelentős maximummal májusban (80%) ^{1/4}s k^{1/4}vet kisebb csúccsal augusztusban ^{1/4}s szeptemberben (50%). Ezek az adatok megegyeznek a gyepek eset^{1/4}ben kapott eredm^{1/4}nyekkel, ami igazolja azt a feltötelez^{1/4}s^{1/4}nk^{1/4}et, hogy az Olt vízgyűjtő medenc^{1/4}j^{1/4}nek felső szakaszán uralkodó viszonyok k^{1/4}vet^{1/4}tt ennek a fajnak k^{1/4}vet generációja van egy ^{1/4}ben.

A b^{1/4}kk^{1/4}sb^{1/4}ben ^{1/4}rdekes a *Callobius claustrarius* ^{1/4}s *Coelotes inermis* relatív abundanciájának a havi dinamikája. E k^{1/4}vet hasonló ^{1/4}kológiai ig^{1/4}nyekkel rendelkező faj időben osszák meg a teret. Az első faj május, június ^{1/4}s július hónapokban dominál, a másik augusztusban ^{1/4}s szeptemberben. A legnagyobb ^{1/4}ves átlagfrekvenciát a *Zora silvestris* (Zoridae) faj eset^{1/4}ben számítottunk (31,25%). K^{1/4}vet egymás utáni hónapban ^{1/4}rt^{1/4} el maximális ^{1/4}rt^{1/4}ket a frekvenciája, májusban ^{1/4}s júniusban (50-50%). A k^{1/4}vetkező faj egy farkaspók, a *Xerolycosa nemoralis* (Lycosid), 25%-os ^{1/4}ves átlagfrekvencia ^{1/4}rt^{1/4}kkal, ami az ^{1/4}ves dinamikáját tekintve fokozatosan nő júliusig, el^{1/4}ve itt egy 40%-os maximumot, utána újra elkezd cs^{1/4}kkenni (8. Ábra).

8. Ábra. A *Xerolycosa nemoralis* frekvencia^{1/4}rt^{1/4}keinek havi dinamikája a b^{1/4}kk^{1/4}sb^{1/4}ben.

A fenyőerdőben a legnagyobb relatív abundanciája egy eudomináns fajnak, a *Pardosa alacris* nevű farkaspóknak van. Ugyanez a faj ^{1/4}ri el a legmagasabb frekvencia^{1/4}rt^{1/4}ket is 35%-os ^{1/4}ves átlaggal, ^{1/4}s egy 80%-os maximummal májusban valamint egy 70%-os csúccsal júniusban. Utána a frekvencia ^{1/4}rt^{1/4}ke 25%-ra cs^{1/4}kk^{1/4}ken júliusban, miután a faj teljesen eltűnik.

A t^{1/4}lgyesben eudomináns fajok a *Pardosa alacris* ^{1/4}s *P. lugubris*. Szint^{1/4}en e k^{1/4}vet pókfaj a legkonstansabb a *P. lugubris* ^{1/4} 49,33%-os átlaggal ^{1/4}s a *P. alacris* ^{1/4} 36%-os ^{1/4}vi átlagfrekvenciával. Mindk^{1/4}vet faj maximális frekvenciát (100%) ^{1/4}rt^{1/4} el májusban ^{1/4}s egy magas csúcsot júniusban (80%).

Az erdőirtásban a legnagyobb a fajgazdagság, innen siker^{1/4}lt gyűjteni a legt^{1/4}bb fajt, viszont ezek kev^{1/4}s egyed által vannak k^{1/4}pviselve. Legnagyobb abundanciájú fajok az *Alopecosa pulverulenta* ^{1/4}s a *Xerolycosa nemoralis*. A 20%-ás ^{1/4}ves átlagfrekvencia ^{1/4}rt^{1/4}ket is csak ez a k^{1/4}vet faj haladta meg. A *X. nemoralis*, ahol ez az ^{1/4}rt^{1/4}ok 29,33%, ^{1/4}s az *A. pulverulenta* (Lycosidae), valamivel kisebb frekvenciával (20,69%). Mindk^{1/4}vet faj^{1/4} eukonstansnak tekinthető, mivel az első a frekvenciája júliusban 82,35%, a másik fajnál pedig májusban van egy 94,74% -os csúcs.

A Nemere-hegys^{1/4}gben található lép-komplexumban (Kerekbikk, Lassúág) a gyűjt^{1/4}si idő sokkal r^{1/4}videbb volt, csak júliusra korlátozódott, az^{1/4}rt^{1/4} nem általánosíthatunk. Lehet, hogy más hónapokban vagy az ^{1/4}ves átlagokat vizsgálva teljesen más eredm^{1/4}nyeket kapnánk. Legnagyobb dominancia ^{1/4}rt^{1/4}keket ebben a hónapban a *Pardosa sphagnicola* nevű farkaspókra (Lycosidae), egy tipikusan oligotróf tözeplépekben előforduló faj eset^{1/4}ben kaptuk.

A k^{1/4}l^{1/4}nb^{1/4}z^{1/4} ^{1/4}kosziszt^{1/4}mák vagy gyűjtőhelyek szimilaritása t^{1/4}bb index segíts^{1/4}g^{1/4}vel is kiszámítható. Minden ilyen indexnek megvan az előnye ^{1/4}s a hátránya.

A HORN-index előnye, hogy lehetőv^{1/4} teszi az ^{1/4}kosziszt^{1/4}mák ^{1/4}sszehasonlítását a domináns, k^{1/4}z^{1/4}s ^{1/4}s hiányzó fajok alapján. Kiszámíthatjuk a szimilaritást a domináns fajok alapján, de a kisebb frekvenciájú fajok figyelembev^{1/4}tel^{1/4}vel. Egy másik előnye a módszernek, hogy akkor is felhasználható, ha a minták száma elt^{1/4}rő (WOLDA, 1981).

A dendrogram (9. Ábra) szerint k^{1/4}vet nagy szimilaritási csoportot lehet elk^{1/4}l^{1/4}ni. Az első csoport, ahol a legnagyobb a szimilaritás, a három erdőt ^{1/4}s az irtást foglalja magába. A csoporton bel^{1/4}l a legjobban hasonlítanak a b^{1/4}kk^{1/4}sb^{1/4} ^{1/4}s a fenyves, majd k^{1/4}vetkezik a t^{1/4}lgyes ^{1/4}s v^{1/4}g^{1/4}l az irtás. A másik szimilaritási csoport a kaszálót, a legelőt, a gy^{1/4}m^{1/4}lcs^{1/4}st, az árter^{1/4}let^{1/4} ^{1/4}s a tisztást foglalja magába, a szimilaritás pedig ezen bel^{1/4}l a felsorolás

sorrendjében csatlakoznak. Végül maradt még egy gyűjtőhely, amely egyetlen szimilitási csoportba sem illeszkedik be, ez a Nemere-hegységben található lép-komplex.

9. Ábra. A gyűjtőhelyek szimilitásának HORN-index alapján.

Ha tízes alapú logaritmust használunk, akkor a HORN-index segítségével összehasonlíthatók a gyűjtőhelyek a kis frekvenciájú fajok dominanciája alapján is. Ebben az esetben egy olyan dendrogramot kapunk, amelyen a gyűjtőhelyek szimilitása nagy mértékben hasonlít a JACCARD-index segítségével számított ökológiai affinitás alapján szerkesztett dendrogramhoz (10. Ábra).

10. Ábra. A gyűjtőhelyek szimilitásának logaritmált HORN-index alapján.

- A – Fűzések az Olt árterületén (As. Saponario – Salicetum purpureae);
- B – Kaszálóközt használt gyepek (As. Agrostetum stoloniferae);
- C – Legelőközépső használt gyepek (As. Agrostetum stoloniferae);
- D – Tisztás a Baróti-hegyekben (As. Festuceto (rubrae) - Agrostietum);
- E – Nemkezelt, hagyományos kihasználású vegyes gyümölcsös; Á
- F – Bükkerdő (As. Carpino - Fagetum sylvaticae);
- G – Fenyőerdők erdei- és fekete fenyővel (Pinus silvestris és Pinus nigra);
- H – Tölgyesek (As. Querco petraeae - Carpinetum);
- I – Erdőtársók;
- K – Nemerei- lépkomplex (As. Carici rostratae – Sphagnetum, Agrostio - Deschampsietum caespitosae).

Következtetések:

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán összesen 234 pókfajt azonosítottunk, 25 családból.

4 Romániára új fajt sikerült azonosítani (Halorates distinctus, Lepthyphantes insignis, Notioscopus sarcinatus, Trichoncus hackmani).

7 eddig kóros faj esetében találtunk bizonyító példányokat (Meioneta affinis, Walckenaeria kochi, Clubiona diversa, Clubiona stagnatilis, Gnaphosa nigerrima, Haplodrassus moderatus, Zelotes clivicola).

A legtöbb faj által képviselt családok a vitorlaspókok (Linyphiidae: 23,50%, 55 faj) és a farkaspókok (Lycosidae: 14,53%, 34 faj), míg az egyedszám alapján a farkaspókok (Lycosidae) dominanciája figyelhető meg (48,25%, 2241 egyed).

A legfajgazdagabb gyűjtőhelynek az Olt árterülete és az irtás bizonyult.

A legtöbb pókfaj által kedveztőbb hónapok május, június és július, de a legnagyobb fajgazdagság májusban.

A JACCARD-indexel számított ökológiai affinitás szerint a legnagyobb affinitást mutató gyűjtőhelyek két csoportot alkotnak: az egyik magába foglalja az irtást, a gyümölcsös, a legelőt és a kaszálót, a másik a három erdőtípust, a bükkerdőt, a tölgyest és a fenyveset.

A legnagyobb abundancia körteekkel rendelkező fajok: Pardosa amentata és Oedothorax retusus az Olt árterületén, Alopecosa pulverulenta a tisztáson, Aulonia albimana, Alopecosa pulverulenta és Trochosa ruficollis a gyümölcsösben, Callobius claustrarius a bükkerdőben, Pardosa alacris és Pardosa lugubris a fenyvesben és a tölgyesben, Alopecosa pulverulenta és Xerolycosa nemoralis az irtásban.

Domináns fajok: Pardosa amentata az Olt árterületén, Aulonia albimana a gyümölcsösben, Callobius claustrarius, Pardosa alacris és Zora silvestris, a bükkerdőben, Pardosa alacris a fenyvesben és a bükkerdőben, Pardosa lugubris a tölgyesben, Alopecosa pulverulenta az irtásban, Pardosa sphagnicola a lépben.

Legnagyobb frekvencia körteket kaptunk a következő fajok esetében: Oedothorax retusus az Olt árterületén, Alopecosa pulverulenta a legelőn, a kaszálón és a gyümölcsösben, Zora silvestris és Xerolycosa nemoralis a bükkerdőben, Pardosa lugubris és P. alacris a fenyvesben és a tölgyesben, Xerolycosa nemoralis az irtásban.

A frekvencia és az abundancia körteket felhasználhatók az egyes fajok biológiai ciklusának a tanulmányozására.

A biodiverzitás szempontjából a három erdőtípus (fenyves, bükkerdő és tölgyes) diverzitása a legkisebb, szimilitása a legnagyobb.

Hasonló a diverzitás a gyepek típusú ökoszisztémák esetében is (kaszáló, legelő, tisztás és gyümölcsös).

A HORN-index segítségével tanulmányoztuk a tanulmányozott élőhelyek szimilitását és ökológiai affinitását. Az eredmények igazolják az eddig elmondottakat. Mindkét diagram a terepen észlelteket tükrözi.

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán, Erdélyben szivárványban, Székelyföldön az Olt nagyon változatos természetföldrajzi egységeket érint vagy szel át, amelyek nagy ökológiai diverzitást biztosítanak, gazdag és változatos és sajnos még mindig kevésbé ismert növény és állatvilággal rendelkeznek.

Kutatásunk célja volt ezen hiányok pótlása. Jelen pályamunka legtöbb éves kutatómunka eredményeit tartalmazza. A

kutatások nem zárulnak le ezzel, ma is folytatódnak. Folyamatosan végezzük a kutatómunkát és a biológiai anyag feldolgozását. Erdély, Románia, sőt a Kárpát-medencére és a tudományra új fajok is előkerültek, melyeknek leírása folyamatban van. Szintén folyamatban van egyes területek védelem alá való helyezéseához szükséges dokumentációk összeállítása.

Köszönetnyilvánítás

Szeretném megköszönni Gall Róbert szegedi kollegámnak a pókok meghatározásában nyújtott segítségét, valamint dr. Balog Adalbert barátomnak az adatok statisztikai feldolgozásában nyújtott segítségét.

A kutatás anyagi háttérét az Arany János Közalapítvány biztosította, ezúttal is köszönetet mondok.

Irodalomjegyzék / References:

FETYKO K., MIHAIL G. M. (2002): Contribuții la cunoașterea arahnofaunei (Araneae) din zona Sighetu-Marmăriei. Studii și comunicări. 2-3. 98-101. Satu Mare.

FOELIX R. (1996): Biology of spiders. Oxford University Press, Georg Thieme Verlag, New York, Oxford.

FUHN I.E. & GHERASIM V.F. (1995): Fam. Salticidae. Fauna României. Editura Academiei, București.

FUHN I.E. & NICULESCU-BURLACU F. (1985): Fam. Lycosidae. Fauna RSR. Editura Academiei, București.

GALLÉ R. & URÁK I. (2001): Contribution to the spiders (Arachnida: Araneae) of upper Mureș river valley with some new data for the Romanian fauna. Entomol. rom., 6: 141-145.

GALLÉ R. & URÁK I. (2002): Faunistic data on the spiders (Arachnida: Araneae) of the Nemira Mountain bog complex with two new species for the Romanian fauna. Entomol. rom., 7: 85-88.

GRIMM U. (1985): Die Gnaphosidae Mitteleuropas (Arachnida: Araneae). Verlag Paul Parey, Berlin und Hamburg.

HARMS K. H. et al. (1984): Rote Liste der Spinnen. In: BLAB, J. et al.: Rote Liste der gefährdeten Tiere und Pflanzen der BRD: 122-125. Kilda Verlag, Greven.

HEIMER S. & NENTWIG W. (1991): Spinnen Mitteleuropas. - Paul Parey Verlag, Berlin und Hamburg.

LOKSA I. (1969): Pókok és Araneae I. Fauna Hungariae. Akadémia Kiadó, Budapest.

LOKSA I. (1972): Pókok és Araneae II. Fauna Hungariae. Akadémia Kiadó, Budapest.

MAURER R., HANGGI A. (1990): Katalog der Schweizerischen Spinnen. Documenta Faunistica Helveticae. Schweizerischer Bund für Naturschutz.

NENTWIG W., HANGGI A., KROPF C., BLICK T. Spinnen Mitteleuropas (Bestimmungsschlüssel). Internet: <http://www.araneae.unibe.ch>

PANIGHIANT E. (1969): Valea Oltului. Ed. Cons. Național pentru educație fizică și sport. București.

PLATNICK N.I. (2000): The world spider catalog. Last updated June 9, 2000. Internet:

<http://research.amnh.org/entomology/spiders/catalog81-87/index.html>

POP E. (1960): Mlaștinile de turbă din R.P.R. Ed. Academiei R.P.R. București.

R LYS V., DAPKUS D. (2002): Similarities between epigeic spider communities in a peatbog and surrounding pine forest: a study from southern Lithuania // European Arachnology 2000. Proceedings of the 19th European Colloquium of Arachnology, Århus 17-22 July.

R LYS V., KOPONEN S., DAPKUS D. (2002): Annual differences and species turnover in peat bog spider communities // The Journal of Arachnology. 30: 421.

ROBERTS M. I. (1985): The spiders of Great Britain and Ireland. Volume 1. Harper Collins, London.

ROBERTS M. I. (1987): The spiders of Great Britain and Ireland. Volume 2. Harper Collins, London.

STERGHIU C. (1985): Fam. Clubionidae. Fauna RSR. Editura Academiei, București.

TĂVIȘSI J. (1977): Relieful fluvial din valea Oltului superior (sectorul Bălan și Porcu). Studiu geomorfologic. Teză de doctorat. Universitatea Babeș-Bolyai. Facultatea de Biologie-Geologie. Cluj-Napoca.

UJVÁRI J. (1972): Geografia apelor României. Ed. științifică. București.

URÁK I. (2001): Contribuții la cunoașterea faunei de păianjeni (Arachnida: Araneae) din Rezervația Biosferei Parcul Național Retezat și Bul. inf. Soc. lepid. rom., 12(1-4): 241-250.

URÁK I., WEISS I. (1997): Nachweise seltener Spinnen in den Klausenburger Heuwiesen (Arachnida: Araneae). Entomol. rom., 2: 115-117.

WEISS I., URÁK I. (2000): Faunenliste der Spinnen Rumäniens (Arachnida: Araneae). Internet: <http://members.aol.com/Arachnologie/Faunenlisten.htm>

Á

2. Táblázat. Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán azonosított pókok fajlistája.

Magyarázat: Á Á Á M és hím egyedek száma, F és nőstény egyedek száma, J és ivarretlen, juvenilis egyedek száma, egyedszám;

A és Fűzesek az Olt árterületén (As. Saponario és Salicetum purpureae);

B és Kaszálóként használt gyepek (As. Agrostetum stoloniferae);

C és Legelőként használt gyepek (As. Agrostetum stoloniferae);

D â€“ Tisztás a Baróti-hegyeket borító erdőkben (As. Festuceto (rubrae) - Agrostietum);
E â€“ Nemkezelt, hagyományos kihasználású vegyes alma, kártya és szilva gyümölcs;Â
F â€“ Bákkerdő (As. Carpino - Fagetum sylvaticae);
G â€“ Fenyőerdők álltett erdei- és fekete fenyővel (Pinus silvestris és Pinus nigra);
H â€“ Tölgyesek (As. Querco petraeae - Carpinetum) ;
I â€“ Erdőtársok;
K â€“ Lassúági-lápkomplex a Nemere-hegységben (As. Carici rostratae â€“ Sphagnetum, Agrostio - Deschampsietum caespitosae) ;
L â€“ Ért.

Â

Rezumat: Studiul faunistic și ecologic al păianjenilor (Arachnida: Araneae) din bazinul superior al Oltului

În lucrarea de față sunt prezentate rezultatele cercetărilor faunistice și ecologice asupra păianjenilor din bazinul superior al Oltului. În bazinul său superior Oltul străbate unități de relief foarte variate, care cuprind zone montane, colinare și de câmpie. În stăpionarele alese de noi sunt reprezentate asociațiile vegetale naturale caracteristice, dar și unele fitocenoze care reflectă urmele acțiunilor antropozoogene și chiar unele speciale, ale mlaștinilor oligotrofe, destul de frecvente în regiunea cercetată.

În urma cercetărilor au fost capturate 4645 păianjeni, și identificate 234 specii din 25 familii. Dintre aceste specii 4 (Halorates distinctus, Lepthyphantes insignis, Notioscopus sarcinatus, Trichoncus hackmani) sunt semnalate pentru prima dată în fauna României. Se confirmă prezența altor 7 specii (Meioneta affinis, Walckenaeria kochi, Clubiona diversa, Clubiona stagnatilis, Gnaphosa nigerrima, Haplodrassus moderatus, Zelotes clivicola) care deși sunt menționate în unele publicații mai vechi, nu au fost regăsite în colecții.

A fost studiată repartizarea speciilor și indivizilor în diferitele familii și în diferitele habitate cercetate, fiind evidențiat habitatul cu cea mai ridicată biodiversitate. A fost urmărită și dinamica lunară a păianjenilor, atât pe baza numărului de specii, cât și pe baza numărului de indivizi, evidențiind astfel lunile cu numărul cel mai ridicat de păianjeni în condițiile de mediu din bazinul superior al Oltului.

Pentru examinarea mai amănunțită a datelor, am calculat unele indici ecologici, cum ar fi abundența, dominanța, frecvența, afinitatea ecologică (indicele-JACCARD) și similaritatea (indicele-HORN).

Abstract: Faunistical and ecological study of the spiders (Arachnida: Araneae) in the upper basin of the river Olt
The present paper deals with the spider fauna of the upper basin of the river Olt.

The spider-fauna of this area is characterized by a relatively great diversity. 4646 spider specimens were caught belonging to 25 families and 234 species. Halorates distinctus, Lepthyphantes insignis, Notioscopus sarcinatus, Trichoncus hackmani are new for the Romanian fauna. Furthermore the occurrence of questionable species Meioneta affinis, Walckenaeria kochi, Clubiona diversa, Clubiona stagnatilis, Gnaphosa nigerrima, Haplodrassus moderatus, Zelotes clivicola is proved.

Some aspects of their ecology: distribution, dynamics, abundance, frequency, ecological affinity (JACCARD-index) and similarity (HORN-index) are discussed.

ACTA Siculica 2005/1 (a Dăileketi Intezet és a Digital Studio periodikája)

Â